

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

חקר נוסח המקרא

פרופ' רענן אייכלר | תנ"ך

Textual Criticism of the Bible | 08-6221-01

הרצאה

2

תשפ"ה

א

יום ג 12:00–14:00

יום ג 13:30–14:30

raanan.eichler@biu.ac.il

—

סוג הקורס:

היקף נ"ז:

שנת לימודים:

סמסטר:

יום ושעה:

שעת קבלה:

מייל מרצה:

קישור לאתר מודל:

תיאור הקורס ותוצרי למידה

תקציר הקורס (להרחבה)

חקר נוסח המקרא הוא תת-התחום היסודי ביותר בתחום חקר המקרא, כיוון שהוא עוסק בגילוי צורתם המקורית של הטקסטים הנחקרים. הקורס ימשש כמבוא לתת-תחום זה, ובו יכירו הסטודנטים את הנתונים, השיטות והממצאים העיקריים שלו.

תוצרי הלמידה (להרחבה)

הלומדים יתארו את עדי הנוסח השונים של המקרא ואת התופעות העיקריות בהשתלשלות הנוסח; הם יתנסו בשימוש בכלי העזר העיקריים של חקר נוסח המקרא, ובהם BHS ומהדורות מדעיות של עדי הנוסח השונים; והם יפתחו יכולת לקרוא כתיבה מדעית על נוסח המקרא באופן ביקורתי.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (להרחבה)

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת
1	מבוא		טוב, 1-20
2	נוסח המסורה		טוב, 21-70
3	נוסח המסורה (המשך)		
4	התורה השומרנית		טוב, 70-90
5	התורה השומרנית (המשך)		
6	מגילות מדבר יהודה		טוב, 90-111
7	מגילות מדבר יהודה (המשך)	יצירת מהדורה של קטע ממגילה	
8	תרגום השבעים		טוב, 111-141
9	תרגום השבעים (המשך)	שחזור מצע עברי של קטע בתה"ש	
10	הפשיטתא, הוולגטה והתרגומים הארמיים		טוב, 141-147; Eichler, "Forgotten" Eichler, "Acquiring"
11	תיקונים מסברה		טוב, 319-331; Eichler, "Conjectural"
12	התנסות בכלי עזר מחקרניים		טוב, 333-365
13	התנסות בכלי עזר מחקרניים (המשך)	תחרות פיענוח הערות אפרט	
14	סיכום		

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

הערכה מעצבת (מטלת ביניים - להרחבה)

תינתן הערכה מעצבת לפעילויות הלמידה הפעילה הנ"ל.

ציון סופי

השתתפות ומטלות ביניים: 20%
מבחן מסכם מקוון: 80%

דרישות הקורס

השתתפות פעילה בשיעורים וביצוע מטלות הביניים.

דרישות קדם

אין.

ביבליוגרפיה: תכנים עדכניים לעיון בקריאה, צפיה והאזנה

ספר לימוד:

- עמנואל טוב, **ביקורת נוסח המקרא: פרקי מבוא** (ירושלים: ביאליק, תשע"ד)
חלק ראשון: <http://www.emanuel tov.info/docs/books/biqoret-hanusah.1hebrew-book1.pdf>
חלק שני: <http://www.emanuel tov.info/docs/books/biqoret-hanusah.2hebrew-book2.pdf>

חובה:

- Raanan Eichler, "When God Abandoned the Garden of Eden: A Forgotten Reading of Genesis 3:24", *Vetus Testamentum* 65 (2015): 20–32
- Raanan Eichler, "A Conjectural Emendation in Psalm 68,19", *Biblica* 103 (2022): 131–136
- Raanan Eichler, "Acquiring Ruth with the Land: A Text-Critical Solution for Ruth 4:5", in *The Torah.com: A Historical and Contextual Approach*, June 2016, <https://www.thetorah.com/article/acquiring-ruth-with-the-land-a-text-critical-solution-for-ruth-4-5>

מומלץ:

- צפורה טלשיר, "לתולדות נוסח המקרא", בתוך: צפורה טלשיר (עורכת), **ספרות המקרא: מבואות ומחקרים** (ירושלים: יד יצחק בן צבי, תשע"א), כרך ראשון, עמ' 37–86

- אלכסנדר רופא, **אמונת ישראל ונוסח המקרא: תיקונים בנוסחי המקרא לאור תולדות אמונת ישראל** (ירושלים: כרמל, תשע"ט)
- Armin Lange et al. (eds.), *Textual History of the Bible Online*, 2017
<http://referenceworks.brillonline.com.proxy1.athensams.net/browse/textual-history-of-the-bible>
- Raanan Eichler, "Solomon's Judgment: The Meta-Riddle", *Biblica* 102 (2021): 30–44